

Privatno vlasništvo nas je učinilo tako glupim i jednostranim da je neki predmet naš tek onda kad ga imamo, dakle, kad postoji za nas kao kapital, ili kad ga neposredno posjedujemo, jedemo, pijemo, nosimo na svome tijelu, nastanjujemo itd., ukratko kad ga upotrebljavamo. Iako privatno vlasništvo shvaća sva ta neposredna ozbiljenja samog posjeda opet samo kao sredstvo za život, a život, kojemo oni služe kao sredstvo, jest život privatnog vlasništva, rad i kapitaliziranje.

Stoga je na mjesto svih fizičkih i duhovnih osjetila stupilo jednostavno otudjenje svih tih osjetila, osjetilo posjedovanja. Na to apsolutno siromaštvo moralo se svijesti čovjekovo biće da bi iz sebe moglo roditi svoje unutrašnje bogatstvo. (O kategoriji posjedovanja vidi Hes u "Einundzwanzig Bogen".^[AD1])

Stoga je ukidanje privatnog vlasništva potpuna emancipacija svih ljudskih osjetila i svojstava; ali ono je ta emancipacija upravo zato što su ta osjetila i svojstva postala ljudska, kako subjektivno tako i objektivno. Oko je postalo ljudskim okom kao što je njegov predmet postao društvenim, ljudskim predmetom koji potiče od čovjeka za čovjeka. Stoga su osjetila neposredno u svojoj praksi postala teoreticari. Ona se odnose prema stvari zbog stvari same, ali sama stvar je predmetno ljudsko odnošenje prema sebi, prema čovjeku^[56] i obrnuto. Stoga su potreba ili užitak izgubili svoju egoisticnu prirodu, a priroda svoju голу korisnost tako što je ta korisnost postala ljudska korist.

Osjetila i užitak drugih ljudi isto su tako postali moje vlastito prisvajanje. Osim tih neposrednih organa stvaraju se stoga društveni organi, u obliku društva, npr. djelatnost neposredno u društvu s drugima itd. postala je organ mog ispoljavanja života i način prisvajanja čovjekova života.

Razumje se, ljudsko oko drugačije uživa nego grubo, neljudsko oko, ljudsko uho drugačije nego grubo uho itd.

Vidjeli smo da se čovjek ne gubi u svom predmetu samo onda kad mu ovaj postane ljudski predmet ili predmetni čovjek. To je moguće samo tako da predmet predmet postane za njega samo društveni predmet, da on sam sebi postane društveno biće i da društvo postane za njega biće u tom predmetu.

Stoga, ukoliko, s jedne strane, svagdje u društvu predmetna zbiljnost postaje čovjeku zbiljnost čovjekovih suštinski snaga, čovjekova